

Psalm 37:16

“Het weinige dat de rechtvaardige heeft is beter dan de overvloed van vele goddelozen”

De rechtvaardige: 1 zijn leven 2 zijn lot 3 zijn lofzang

Gemeente,

Dat is geen moeilijke vraag. Als ik vraag; wat heb je liever, weinig of veel?

Heb je liever weinig zakgeld of veel zakgeld?

Heb je liever weinig goede cijfers of veel goede cijfers?

Heb je liever weinig winst of veel winst voor je bedrijf?

Heb je liever weinig gezondheid of veel gezondheid?

Heb je liever weinig levensgeluk in je relaties, je vriendschappen, je huwelijk of veel?

Heb je liever weinig vitaliteit of veel vitaliteit als u 70 bent?

Nou dat zijn vragen of keuzes waar je niet lang over na hoeft te denken: veel natuurlijk. Dat is niet moeilijk kiezen. En misschien raakt dat wel heel direct aan ons gevoel op dankdag vandaag. Dat we denken of een gevoel hebben van: het valt me niet mee om vandaag dankdag te houden met zo weinig resultaten, zo weinig gezondheid, zo weinig omzet van het bedrijf, zo weinig levensgeluk. Moeilijk om te danken als het zo weinig is geweest de afgelopen tijd. Als het meer was geweest had ik makkelijker dankdag kunnen houden, en als het veel was geweest dan had ik zeker hier gezeten als een dankbaar mens.

Dan doet Psalm 37 een vreemde uitspraak. Weinig is beter dan veel. Je kunt beter weinig hebben dan veel. En dan staat het er nog sterker: beter het weinige van de rechtvaardige, enkelvoud, van één, dan het vele van vele goddelozen. Dus het weinige van één, laten we zeggen 10 euro, is beter dan het vele, laten we zeggen 1000 euro, van velen, van laten we zeggen 100. dus dan krijg je: de tien euro van die ene is beter dan de 100.000 euro van die velen bij elkaar. Dat is wel een heel groot verschil. En dan toch: beter die 10 dan die 100.000. Want...en daar zit het hem in. Die éne is een rechtvaardige, en die 100 dat zijn goddelozen. Beter die 10 van de rechtvaardige dan die 100.000 van de goddelozen.

1 zijn leven

Daar gaat het heel de Psalm over. Over de rechtvaardigen en de goddelozen. Het verschil tussen die twee categorien mensen.

Wat zijn dat voor mensen? Rechtvaardigen en goddelozen. U merkt wel het gaat met dankdag niet allereerst over of ik weinig of veel heb gekregen of het goed of minder goed is gegaan, maar: wat voor mens ben ik? Rechtvaardig of goddeloos. Nou, de rechtvaardigen komen vaak voor in deze Psalm. Verschillende namen gebruikt de Psalm voor hen: zachtmoedigen, degenen die de HEERE verwachten, oprechten, vromen. Allemaal verschillende kanten van dezelfde mensen. Mensen die leerden leven uit Gods hand, die leerden dat alles uit Zijn hand komt met zondag 10 van de catechismus. En dat Hij weet wat goed is. Die zich daarom onderwerpen aan Zijn beleid. Die Hem verwachten in plaats van zelf met allerlei ongeoorloofde middelen de boel te redden. Liever in Zijn weg arm, dan op eigen manier wat beter ervoor staan. Oprechten, die bidden: HEERE, doorgrond en ken mij zie of bij mij een schadelijke weg is. HEERE, heel mijn hart, mijn leven ligt voor U open. Vromen, die een ongedeeld leven leiden: HEERE, overal mag U het zeggen, de hele breedte en diepte, niets valt buiten Uw gezag. Rechtvaardigen. Je vraagt je af, van wie hebben ze dat? Niet van Adam. Die het in eigen hand nam, zelf wilde uitmaken wat goed was en kon en niet kon, die zich wilde verbergen. Van wie dan wel? Van dé Rechtvaardige: de Heere Jezus. Hij is dé Rechtvaardige. Levend uit Gods hand, Hem verwachtend, zelfs door Gethemané heen, naar Golgotha toe, onder de last van onze zonden en de toorn Gods. En Hij ging, oprecht en vroom, de weg die God Hem te gaan gaf. De Rechtvaardige. En uit Hem ontvangen goddelozen de gezindheid van de rechtvaardige. Rechtvaardigen komen als goddelozen tot de Rechtvaardige en Hij schenkt Zijn gezindheid in zondaarsharten. Die rechtvaardigen zijn gerechtvaardigde goddelozen.

En die anderen zijn goddelozen. En ze worden met andere woorden genoemd: boosdoeners, vijanden, overtreders. Maar van hen geldt: zij leven daarin en willen daarin blijven. In hun goddeloosheid verachten zij de Heere Jezus. Zij willen niet van hun goddeloosheid afgeholpen worden, zij willen leven in de zonde van eigen beheer, eigen inzicht en eigen visie. Zij willen niet door en in Christus van hun goddeloosheid afgebracht worden. Zij willen hun leven in eigen hand houden, of een deel van hun leven, of een partje van hun leven.

Dat is de hoofdvraag van dankdag 2010 voor ons. Niet of wij weinig of veel hebben, of wij tevreden of ontevreden gevoel hebben, maar of wij rechtvaardig zijn of goddeloos. Staan wij Kain of als Abel bij het dankaltaar? Als een goddeloze of als een gerechtvaardigde goddeloze?

De hele Psalm gaat over rechtvaardigen en goddelozen.

En dan doet de Psalm op alfabet. Dat zijn de scheefgedrukte woorden die u ongeveer om het andere vers ervoor ziet staan. Dat geeft aan: deze regel begint met de letter beth, of gimel of daleth. In het Nederlands gedacht: de eerste regel begint met een a, de tweede met de b, de derde met de c enzovoort. Dus door de Geest geleid bedenkt David per letter een woord om de zin mee te laten beginnen die over rechtvaardigen of goddelozen gaat. Misschien zou een kind in de kerk dat eens met het Nederlandse alfabet kunnen doen. Bijv bij a denk ik aan aarde, die zullen de rechtvaardige beerven, bij b denk ik aan buitenste duisternis daar zullen de goddelozen komen enz. Nu zijn Hebreeuwse woorden totaal anders dan Nederlandse dus die volgorde klopt dan in onze taal niet. Want in vers 16 is David eigenlijk bij de letter 'b' aangekomen. Dan denkt hij aan de rechtvaardigen. En het eerste wat hem te binnen komt is: beter. Beter het weinige van de rechtvaardige dan het vele van vele goddelozen.

2 zijn lot/deel

En dan geldt: het weinige van de rechtvaardige is beter dan het vele van vele goddelozen. Waarom? Omdat zegt vers 17 de armen van de goddelozen verbroken zullen worden. De armen van de goddelozen. Dat betekent de kracht van de goddelozen. In een tijd met bijna geen gereedschap of technische middelen zat je kracht in je arm. Zo word dat ook van de HEERE gezegd: dat Hij het volk met een sterke arm heeft uitgeleid, en dat Zijn arm vol macht is. Maar als je armen verbroken worden en je hebt geen hulpmiddelen dan ben je totaal uitgeschakeld. Dan kun je niks meer, heb je geen mogelijkheid meer om van dat vele te genieten of er iets mee te doen. De armen van de goddelozen, de kracht van de goddelozen zal verbroken worden. Wanneer? Dat staat er niet bij, dat kan lang duren, dat kan kort duren, dat kan pas zijn bij het sterven. Waardoor? Dat staat er ook niet bij, dat kan door ziekte zijn, dat kan door een slecht huwelijk zijn, dat kan door depressieve gevoelens zijn, dan kun je alles hebben wat je hartje begeert, maar je kunt er niks mee en al helemaal niet meer van genieten. En uiteindelijk wordt de arm, de kracht gebroken in ons sterven. En moeten we alles los en achterlaten. Het vele van de vele goddelozen het gaat een keer over. Je moet het een keer loslaten en je kunt het niet meenemen. Het is zo triest als je je daarin dan verblijdt hebt. En er niet aan wilde denken dat het een keer voorbij zou zijn. En er niet aan wilde denken: wat heb ik dan nog? Heb ik dan een Toevlucht in het leven, een Troost in het sterven, een Borg voor de eeuwigheid? Wat een list van de duivel om als je veel hebt je een gevoel te geven: het gaat best, waarom zou je je zorgen maken?

Waarom zou je verder denken?

Maar de HEERE ondersteunt de rechtvaardigen. Hoe zou je het verschil kunnen duidelijk maken? Nou, misschien zo: twee mensen moeten een reis door de bergen maken, door een berggebied. De gids zegt tegen de ene man: hier, ik geef je een hele grote voorraad eten en drinken mee, kleren en wat niet al. Zoveel als je maar dragen kan mag je meenemen. En tegen de andere zegt hij: ik geef je mondjesmaat wat mee, weinig eten, weinig drinken, weinig kleding. Maar: Ik ga zelf met jullie mee. Als gids, en ik heb alle kanalen om waar je ook bent contact te leggen met hulpdiensten om alles bij te laten leveren. Dus de één krijgt veel mee, maar dat was het. De ander krijgt weinig mee, maar de gids vergezelt hem. Dat verschil: tegen de goddeloze zegt de HEERE soms; hier, je krijgt veel, veel mogelijkheden, veel geld en goed, veel succes en geluk, ga dan maar op reis. Tegen de rechtvaardige zegt de HEERE: Ik geef je manna mee, meer niet, maar Ik Zelf zal meegaan.

Dat is het: maar de HEERE ondersteunt de rechtvaardigen. Dat houdt zoveel in als: te hulp komen. Dat is

a) verkwikken als de krachten uitgeput zijn. Als de krachten op zijn, de arm verslapt is, dan geldt dat Gods arm niet verbroken is en niet verkort is. Zijn arm ondersteunt. De rechtvaardige kan zeggen, kan voelen: ik kan niet meer, ik heb zo weinig vreugde, en ik heb zoveel te dragen, ik houd het niet langer vol. Ik bezwijk, mijn kracht, mijn moed, mijn hoop vergaat. Maar de arm van de HEERE is niet verzwakt die ondersteunt. Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort.

b) oprichten. Ja, als de rechtvaardige valt, in zonde, in vertwijfeling, in moedeloosheid, in ongeduld, dan richt de arm van de HEERE weer op. Doet de arm van de HEERE met berouw en inkeer wederkeren tot God om weer verder te kunnen. Niet in de zonde blijven liggen, niet in de vertwijfeling blijven steken, maar door Zijn arm ondersteunt.

c) leiden En als Gids leidt Hij op de weg. Leidt Hij op de weg ten leven. In het spoor door alle bergen en ravijnen heen, in het spoor van de weg ten leven, naar de top van uitzicht op de eeuwige heerlijkheid. Als alles mij geschonken wordt. De nieuwe hemel en nieuwe aarde met al haar volheid.

d) aan Zijn hart leggen. Hij legt bij tijden aan Zijn hart om Zijn harteklop te laten horen: Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde.

e) opnemen Als de rechtvaardige sterft zal gelden: god neemt mij op in zijne heerlijkheid.

Zo ondersteunt de HEERE de rechtvaardige. Alle rechtvaardigen. Op En na. Dé Rechtvaardige, de Heere Jezus. Hij werd niet ondersteunt, Hij werd behandeld als een goddeloze. Zijn kracht werd verbroken. Hij werd verbrijzeld. En er was geen Helper. Geen God Die ondersteunde. Geen God Die krachten gaf. Geen Vader, Die antwoord gaf. Omwille

van Hem ondersteunt de HEERE de rechtvaardige. Een kostbare ondersteuning. Een duur gekochte ondersteuning. Als van een Vader voor Zijn kind.

3 zijn lofzang

Weet u daarvan? Dat leert danken, danken voor dat weinige en misschien was het wel meer dan dat, danken voor dat weinige uit Zijn Vaderhand ontvangen. Danken omdat het om Christus wil is, omdat Het uit Zijn Vaderhand is, omdat het in de leiding van Zijn Geest is.

Het weinige van de rechtvaardige daarin ligt Gods Vaderlijke zorg en daarin ligt het uitzicht op de eeuwige heerlijkheid, de aankomst. Het is voedsel onderweg naar de hemelse heerlijkheid. Daarom zegt Calvijn: de rechtvaardige proeft meer en geniet meer van een kruimel, dan de goddeloze van een heel brood. Het weinige van de rechtvaardige is beter dan de overvloed van vele goddelozen. Dankdag.

De vraag van biddag tot dankdag is niet allereerst: wat hebben we gekregen? Aan gezondheid, resultaat, succes? Maar: waar heeft het ons gebracht? Heeft het ons dichterbij de HEERE gebracht? Die overvloed van de goddelozen, die maakt de goddeloze almaar onaantastbaarder voor zijn gevoel. Hij voelt zich steeds zekerder en vaster staan. Hij voelt zich steeds minder gedrongen om te denken aan hoger en verder. Hoe meer hij krijgt, hoe verder het hem omhoog doet stijgen met zichzelf.

Maar het weinige van de rechtvaardige dat maakt hem alsmaar kleiner en afhankelijker, alsmaar meer gericht op de zorg van de HEERE, op de noodzaak van Zijn hulp, op het vaste van de eeuwigheid en de heerlijkheid die komt. En het doet de rechtvaardige Gods hulp ondervinden. Dat hij zegt en weet: zonder de HEERE was ik nooit gekomen waar ik nu ben, en zou ik nooit zijn die ik ben. Dichterbij de HEERE gekomen. Dat is tegelijk een appel: want ook de rechtvaardige kan door het vele bedwelmd worden dat het is hoe meer succes, hoe minder afhankelijkheid, en hoe minder succes, hoe meer bitterheid.

Nou kan iemand misschien denken: het klinkt allemaal zo mooi en makkelijk en glad: het weinige van de rechtvaardige is beter dan de overvloed van vele goddelozen. Maar dat beleef ik toch niet altijd zo. Ik zit niet altijd op de toonhoogte van Psalm 37 dat die Psalmist dat zo zeggen kan. En dat hij dan ook nog anderen kan aanspreken en aansporen: wacht op de HEERE, echt dan kom je nooit beschaamd uit. wees nooit jaloers op de voorspoed van anderen. Laat het je nooit

aansporen om kwaad te doen. Laat het je nooit ertoe brengen om te spieken om dan zo maar succes te hebben, laat het je nooit ertoe brengen om dingen slim te boeken zodat het toch niet opvalt, laat het je nooit ertoe brengen een beetje zwart te werken dan hou je toch aardig wat inkomen.

Zo ligt dat bij mij niet altijd. Dan heb ik er zelf strijd mee, en laat staan dat ik dan een ander nog erop kan wijzen. Weet u, wat krijg je als 37 omkeert? Dat weten ook de kinderen wel, als je 37 omkeert dan krijg je 73. Het omgekeerde van 37. Maar die Psalm is ook qua inhoud het omgekeerde van 37. In Psalm 73 is een andere Psalmist, maar het had ook weer David kunnen zijn. Die juist wel jaloers is. Jaloers op de vrede van de goddelozen. We zongen het. Die er niet van slapen kan. Waarom heb ik zo weinig, waarom is er bij mij altijd weer narigheid en beproeving, nooit eens een tijdje dat het ook vanzelf mag gaan en niet zo moeilijk? En hij komt tot aan het randje. Tot aan de rand van het ravijn om te zeggen: het heeft geen nut om God te dienen, laat ik maar de weg van de goddelozen opgaan. Misschien dat het recht uit uw hart komt. Maar de HEERE ondersteunt. Maar de HEERE laat niet los. Hij luistert of daar iemand roept: Ontferm U mijner, help. En Hij brengt Asaf in het heiligdom en daar ziet hij, hoort hij het einde. Het einde van de goddelozen. Hij stort van de top van eer in eeuwige verwoesting neer. En de rechtvaardige zal dan gedurig bij U zijn in al zijn noden angst en pijn. Daarop letten. Dat is blijkbaar toch heel wezenlijk. Letten op het einde. Daarmee trekt de HEERE weer terug tot Hem. Als de HEERE me niet had vastgehouden dan zou ik uitgeleden zijn, omgekomen zijn in het ravijn van afgunst, bitterheid, ontevredenheid.

Dat zegt Psalm 37 ook. Want na onze tekst komt hij bij de letter k. Dan denkt hij aan kennen. Kennen, dat doet de HEERE de weg van de rechtvaardige, de dagen van de rechtvaardige. Kennen in liefde, in ontferming. Elke dag kent Hij hun weg. Ziet Hij die aan, beziet Hij wat er aan hulp nodig is. Elke dag weet Hij hoe ik me voel wat het me doet. Peilt Hij mijn gedachten en gevoelens en laat het mij aan niets ontbreken. En Hij bewaart de erfenis in eeuwigheid. De onvergankelijke, onverwelkelijke, onbevlekkelijke erfenis. Die bewaart Hij voor mij en Hij bewaart mij voor die erfenis.

En dan de letter m. Maar. Maar de goddelozen zullen vergaan. Maar: tegenstelling. Absolute tegenstelling. De goddelozen missen alles wat de rechtvaardigen ontvangen en mogen hebben. Tegenstelling tussen

zegen en vloek, tussen heil en onheil, tussen hulp en overgelaten aan
jezelf, tussen hemel en hel.

En dan de laatste letter van die stukje: de l. Lenen. Lenen dat
doet de goddeloze. Die ontleent aan anderen. Hij heeft nooit genoeg,
maar als hij leent dan geeft hij het net terug. Hij probeert eronderuit te
komen, hij wil almaar meer.

En de rechtvaardig leent ook. Die leent uit. Die geeft graag weg.
Die ontfermt zich. En van het weinige dat hij heeft, geeft hij mild uit.
Zoveel hij kan met vreugde in zijn hart. Dankdag: met vreugde uitdelen,
zoveel als kan, omdat de HEERE mij verzorgt en omdat de HEERE een
eeuwig goed voor mij heeft weggelegd.

Amen